

متن تلفیقی مصوبه شماره ۵۷۲۲۵/ت/۵۳۳۶۷ هـ ۱۳۹۵/۵/۱۶، مصوبه اصلاحی شماره
۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ و مصوبه شماره ۳۴۸۶۲/ت/۵۴۴۰۷ هـ مورخ
۱۳۹۶/۳/۲۷ هیأت وزیران در خصوص:

شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز

«شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز»

(موضوع مصوبه شماره ۵۷۲۲۵/ت/۵۳۳۶۷ هـ ۱۳۹۵/۵/۱۶، مصوبه اصلاحی شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ و مصوبه شماره ۳۴۸۶۲/ت/۵۴۴۰۷ هـ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷ هیأت وزیران)

بسمه تعالی

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

وزارت نفت - وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان برنامه و بودجه کشور

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۵/۱۳ به پیشنهاد وزارت نفت و به استناد جز (۳) بند (ت) ماده (۳) و ماده (۷) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت - مصوب ۱۳۹۱ - و با توجه به مفاد سیاست‌های ابلاغی بخش انرژی، بندهای (۱۲)، (۱۳) و (۱۴) سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و بندهای (۱۲)، (۱۷) و (۱۸) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و با هدف توسعه میدان‌ها/مخزن‌ها با اولویت میداین مشترک، اجرای طرح‌های توسعه میداین/مخازن جدید از اکتشاف تا بهره‌برداری و اجرای طرح‌های صیانت از مخازن (بهبود و افزایش ضریب بازیافت) تا سقف تولید اضافه روزانه یک میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون مترمکعب گاز طبیعی، شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز را به شرح زیر تصویب کرد:

شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز

ماده ۱- اصطلاحات زیر در این تصویب‌نامه در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند و سایر اصطلاحاتی که در این تصویب‌نامه تعریف نشده‌است، تابع تعاریف مندرج در قانون نفت - مصوب ۱۳۶۶ - و قانون اصلاح قانون نفت - مصوب ۱۳۹۰ - بوده و در سایر موارد، تعاریف تابع قوانین و مقررات مربوط در ایران می‌باشند و در مواردی که در قوانین و مقررات تعاریفی وجود ندارد، تابع تعاریف و اصطلاحات معمول در صنعت جهانی نفت می‌باشد. قانون حاکم بر قراردادها، قانون جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

الف - شرایط عمومی: اصول و شرایط عمومی و ساختارهای حاکم بر قراردادهای بالادستی.

ب - نفت: هیدروکربورهایی که به صورت نفت خام، میعانات گازی، گاز طبیعی، قیر طبیعی، پلمه سنگ‌های نفتی و ماسه‌های آغشته به نفت به حالت طبیعی یافت شده یا طی عملیات بالادستی به دست می‌آید.

پ - گاز طبیعی: هیدروکربورهایی که در سازندهای گازی مستقل، گنبدی‌های گازی یا محلول در نفت در شرایط متعارف به حالت گاز موجود است یا طی عملیات بالادستی همراه با نفت خام به دست می‌آید.

ت - میدان نفتی یا گازی: هر یک از منابع یا مخازن زیرزمینی یا روزمینی در تقسیمات داخل سرزمین، آب‌های داخلی، ساحلی، فلات قاره و بین‌المللی مجاور مرزهای کشور و آب‌های آزاد بین‌المللی که احتمال وجود نفت در آن است و مشخصات فنی و مشخصات جغرافیایی آن توسط وزارت نفت مشخص می‌گردد.

ث - میدان یا مخزن تجاری: میدان یا مخزنی که با رعایت تولید صیانتی و با لحاظ نمودن قیمت‌های نفت و دیگر محصولات جانبی آن میدان یا مخزن بتواند کلیه هزینه های مستقیم، غیرمستقیم، بهره‌برداری و تأمین مالی پیش‌بینی شده جهت اکتشاف، توسعه، بهره‌برداری، همچنین دستمزد و سود طرف دوم و دیگر هزینه های جانبی مربوط در طول دوره قرارداد را پوشش داده و درآمد مورد انتظار برای هر یک از طرف‌های قرارداد را تأمین نماید. اثبات تجاری بودن میدان یا مخزن بر عهده پیمانکار است. مبانی و شاخص های متداول و خودکار جهت تعیین تجاری بودن میدان یا مخزن توسط وزارت نفت تعیین شده و در اسناد مناقصه حسب مورد به اطلاع متقاضیان رسیده و در قرارداد مربوط نیز منظور می‌گردد.

ج - میدان کشف شده : (Green Field) میدان نفتی یا گازی کشف شده توسط شرکت ملی نفت ایران یا کشف شده توسط شرکت‌های دیگر برای شرکت ملی نفت ایران که آماده ورود به مرحله توسعه می‌باشد.

چ - میدان در حال تولید : (Brown Field) میدانی که قبلاً به بهره‌برداری و تولید رسیده است.

ح - مخزن: هر کدام از تاق‌دیس ها یا ساختمان‌های چینه‌ای یا هرگونه تله ساختاری حاوی هیدروکربور یا ترکیبی از آنها که دارای خواص سنگ، سیال و فشار مستقل باشد.

خ - مخزن در حال تولید : (Brown Reservoir) مخزنی که تاریخچه تولید تجاری هیدروکربور داشته باشد.

د - مخزن کشف شده و توسعه‌نیافته : (Green Reservoir) مخزن کشف شده‌ای که تاکنون تولید تجاری هیدروکربور در آن صورت نگرفته است.

ذ - طرف اول قرارداد: شرکت ملی نفت ایران یا شرکت های تابعه آن به نمایندگی از آن شرکت که در این تصویب‌نامه به عنوان «کارفرما» نیز نامیده می‌شود.

ر - طرف دوم قرارداد: شرکت / شرکت‌های صاحب صلاحیت نفتی که جهت انجام هر یک از عملیات اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری و اجرای طرح‌های بهبود یا افزایش ضریب بازیافت یا همه آنها به صورت پیوسته همراه با تأمین همه منابع مالی موردنیاز، طی فرآیند قانونی انتخاب و قرارداد مربوط را امضا کرده و در این تصویب‌نامه به عنوان «پیمانکار» نیز نامیده می‌شود .

ز - بلوک یا محدوده اکتشافی: منطقه جغرافیایی تعریف شده توسط شرکت ملی نفت ایران که به تأیید وزارت نفت رسیده و جهت انجام عملیات اکتشافی نفت انتخاب شده و منطقه قرارداد با طرف دوم قرارداد جهت کشف میدان یا مخزن تجاری می‌باشد.

ژ - حداقل تعهدات اکتشافی : (Minimum Exploration Obligation) حداقل عملیات اکتشافی شامل انواع عملیات لازم مانند مطالعات زمین شناسی، ثقل سنجی، لرزه نگاری، حفاری، ارزیابی مخازن با هدف کشف میدان یا مخزن تجاری و انجام حداقل هزینه‌های لازم جهت عملیات مذکور در مدت مقرر در قرارداد که توسط طرف دوم قرارداد تعهد می‌گردد.

س - برنامه توسعه : (Development Plan (DP)) برنامه توسعه میدان یا مخزن که در شروع مرحله توسعه اعم از میدان‌ها یا مخزن‌های کشف شده، انجام عملیات بهبود و افزایش ضریب بازیافت میدان‌ها یا مخزن‌های در حال تولید مورد تأیید طرفین قرارداد واقع شده و متناسب با یافته های جدید در هنگام توسعه و رفتار واقعی میدان یا مخزن در مراحل تولید قابل بازنگری می باشد.

ش - تولید اولیه : (First Production) میزان تولید تعریف شده در برنامه توسعه میدان یا مخزن که در مرحله اول عملیات توسعه میدان/مخزن کشف شده (Green Field) حاصل شده یا میزان تولید اولیه اضافی حاصل از عملیات بهبود یا افزایش ضریب بازیافت که بر اساس برنامه مربوط حاصل می گردد.

ص - هزینه های مستقیم سرمایه‌ای : (Direct Capital Cost(DCC)) کلیه هزینه های سرمایه ای لازم جهت توسعه، بهبود یا افزایش ضریب بازیافت مخزن، از جمله کلیه هزینه های مدیریتی، مهندسی، حفاری، احداث تمام تأسیسات روزمینی و زیرزمینی لازم برای قابل بهره‌برداری کردن میدان یا مخزن نظیر تأسیسات فرآوری، انتقال، تزریق، تأسیسات فرآیندی و جنبی و راه‌اندازی کلیه واحدها، هزینه انجام شده در مرحله اکتشاف در صورت تجاری بودن میدان و نیز انجام مرمت، بازسازی‌ها و نوسازی‌های لازم در میدان‌ها یا مخزن‌های در حال تولید.

ض - هزینه های غیرمستقیم : (Indirect Cost(IDC)) کلیه هزینه هایی که به دولت، وزارتخانه‌ها و مؤسسات عمومی از جمله شهرداری‌ها از قبیل انواع مالیات ها، عوارض ، گمرک و بیمه تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.

تبصره - پرداخت مالیات، عوارض و سایر پرداخت‌های قانونی بر عهده و از تکالیف طرف دوم قرارداد و به تبع آن، تسویه حساب با دستگاه‌های ذی صلاح نیز از تکالیف وی می‌باشد. این پرداخت‌ها بر پایه اعلام مراجع قانونی دریافت‌کننده عیناً به عنوان هزینه‌های غیرمستقیم پذیرفته شده و به ترتیب مقرر در این تصویب‌نامه، در وجه طرف دوم قرارداد بازپرداخت خواهد شد.

ط - هزینه تأمین مالی : (Cost of Money(CoM)) هزینه های تأمین مالی طرف دوم قرارداد به میزان و شرایطی که در قرارداد تعیین می شود.

ظ - هزینه های بهره‌برداری : (Operating Costs(Opex)) کلیه مبالغی که طرف دوم قرارداد طبق قرارداد، برای انجام عملیات بهره‌برداری و بر اساس شرایط مندرج در قرارداد و استانداردهای حسابداری هزینه می‌کند.

ع - دستمزد : (Fee) رقمی که متناسب با هر بشکه تولید اضافی نفت خام) یا هر هزار فوت مکعب استاندارد اضافی گاز طبیعی همراه) از میدان ها یا مخزن‌های نفتی یا هر هزار فوت مکعب استاندارد تولید اضافی گاز از میدان ها یا مخزن‌های گازی و حسب مورد هر بشکه میعانات گازی اضافی، ناشی از عملیات طرف دوم قرارداد تعیین می شود.

غ - خط پایه تخلیه : (Depletion Base Line) عبارت است از خط یا منحنی فرایند تخلیه میدان یا مخزن با منظور کردن تأسیسات موجود و در حالت عدم اجرای طرح‌های جدید بهبود یا افزایش ضریب بازیافت (EOR, EGR, IOR & IGR) که مورد پذیرش طرف‌های اول و دوم قرارداد قرار می‌گیرد و به عنوان خط پایه تخلیه در قرارداد تعریف می‌شود.

خط پایه مذکور باید به تأیید شورای عالی مهندسی مخازن نفت برسد. وظایف، ساختار^۱، ترکیب و نحوه انتخاب اعضا و تصمیم‌گیری این شورا به پیشنهاد وزیر نفت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ف - نفت، گاز یا میعانات گازی اضافی (Incremental Oil, Gas & Condensate) :
میزان تولید نفت، گاز یا میعانات گازی از میدان یا مخزن کشف شده (Green Field) یا میزان نفت، گاز یا میعانات گازی تولید شده مازاد بر خط پایه تخلیه از میدان یا مخزن در حال تولید (Brown Field) موضوع قرارداد.

تبصره - در مواردی نظیر میدان‌ها یا مخزن‌های گازی در حال تولید و برای عملیات بهبود یا افزایش ضریب بازیافت حسب مورد میعانات گازی اضافی نسبت به خط پایه تخلیه می‌تواند مبنای محاسبه قرار گیرد.

ق - عملیات بهبود ضریب بازیافت: (Improved Oil/Gas Recovery (IOR/IGR))
مجموعه‌ای از عملیات که منجر به نگهداشت سطح تولید یا بهبود ضریب بازیافت یا سرعت در بهره برداری (افزایش نرخ تخلیه) می‌گردد و می‌تواند در همه مراحل تولید در طول عمر میدان یا مخزن حسب مورد انجام شود (از قبیل انجام مطالعات تکمیلی زمین شناسی، مهندسی نفت و مخازن، اجرای طرح‌های ژئوفیزیک و لرزه‌نگاری‌های سه یا چهار بعدی حسب نیاز، طراحی و اجرای پروژه‌هایی نظیر حفاری‌های جدید (infill Drilling)، به کارگیری فناوری‌های پیشرفته حفاری نظیر استفاده از حفاری‌های چندجانبه و هوشمند، فزآوری با گاز (Gas Lift) در میدان‌ها یا مخزن‌ها، ایجاد شکاف در مخزن (Fracturing)، استفاده از پمپ‌های درون چاهی، بهبود روش‌های حفاری و استفاده حداکثر از حفاری‌های افقی و نظایر آن).

ک - عملیات افزایش ضریب بازیافت:

- افزایش ضریب بازیافت نفت : (Enhanced Oil Recovery) به کارگیری انواع فناوری‌های پیشرفته روز دنیا شامل مطالعات و طراحی روش‌های بهینه مهندسی مخازن و بهره‌برداری، به کارگیری انواع تزریق‌ها حسب نیاز میدان یا مخزن مانند تزریق گاز، آب، بخار، مواد شیمیایی، پلیمرها، تزریق CO₂ و نظایر آن، کاربرد فناوری‌های تکمیلی در هر مرحله حسب ضرورت و نظایر آن که منجر به افزایش ضریب بازیافت و صیانت از منابع نفت، گاز یا میعانات گازی در طول عمر میدان یا مخزن می‌گردد.

- افزایش ضریب بازیافت گاز : (Enhanced Gas Recovery) به کارگیری انواع فناوری‌های پیشرفته روز دنیا که منجر به فشارافزایی یا تثبیت فشار مخزن یا میدان و همچنین حداکثر جابه‌جایی (Displacement) و در نتیجه افزایش ضریب بازیافت گاز از مخزن یا میدان می‌گردد.

گ - منطقه قراردادی : (Contract Area) منطقه جغرافیایی با مختصات معین که در قرارداد برای انجام عملیات موضوع قرارداد تعیین می‌گردد.

^۱ این کلمه به موجب بند (۱) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اضافه شده است.

ل - سقف باز هزینه‌های سرمایه‌ای (Open Capex) انعطاف‌پذیر بودن میزان هزینه‌های سرمایه‌ای نسبت به رفتار و واقعیت‌های میدان، تحولات واقعی بازار در چارچوب برنامه مالی عملیاتی سالانه تصویب شده و همچنین نیاز به سرمایه‌گذاری‌های ضروری بعدی جهت بهبود راندمان و بهره‌وری میدان.

م - برنامه مالی عملیاتی سالانه: برنامه‌ای که در چارچوب طرح‌های عملیاتی و اصلاحات و بازنگری‌های لازم ناشی از واقعیت‌های پروژه و رفتار واقعی میدان توسط طرف دوم قرارداد تهیه و به تصویب طرف اول قرارداد می‌رسد. تصویب این برنامه از سوی طرف اول قرارداد نهایی بوده و جهت اجرا به طرف دوم قرارداد ابلاغ می‌گردد. این برنامه شامل جزئیات هزینه‌ها و عملیات لازم سالانه برای توسعه و بهره‌برداری می‌باشد.

ماده ۲- قراردادهای موضوع این تصویب‌نامه به سه دسته تقسیم می‌شوند:

الف - دسته اول: قراردادهای اکتشاف و در صورت کشف میدان یا مخزن تجاری، توسعه میدان یا مخزن و در ادامه، بهره‌برداری از آن به ترتیب و تا مدت مقرر در قرارداد می‌باشد. در این دسته واگذاری عملیات توسعه و بهره‌برداری، به صورت پیوسته با عملیات اکتشاف در صورت کشف میدان یا مخزن تجاری توسط طرف دوم قرارداد و با در نظر گرفتن برنامه‌های برداشت صیانتی از مخازن نفت و گاز مجاز می‌باشد. در این دسته از قراردادهای حداقل تعهدات شرکت‌های پیشنهاد دهنده برای عملیات و سرمایه‌گذاری در محدوده اکتشافی مورد نظر به روشنی تعیین و از سوی طرف دوم قرارداد تعهد می‌شود.

ب - دسته دوم: قراردادهای توسعه میدان‌ها یا مخزن‌های کشف شده و در ادامه، بهره‌برداری از آنها به ترتیب و تا مدت مقرر در قرارداد می‌باشد.

پ - دسته سوم: قراردادهای انجام عملیات بهبود یا افزایش ضریب بازیافت (EOR/IOR/EGR/IGR) در میدان‌ها یا مخزن‌های در حال بهره‌برداری (Brown Field) بر پایه مطالعات مهندسی مخزن و در ادامه، بهره‌برداری از آنها به ترتیب و تا مدت مقرر در قرارداد می‌باشد.

تبصره ۲- قراردادهای نفتی موضوع این تصویب‌نامه در محدوده‌های زیر اجرایی می‌شوند:

الف - قراردادهای توسعه مخازن مشترک.

ب - قراردادهای اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری از میادین و مخازنی که اکتشاف نشده است.

پ - قراردادهای بهره‌برداری از مخازن با ضریب بازیافت زیر بیست درصد (۲۰٪).

ت - میادین و مخازن دریای خزر، دریای عمان و مناطق شرق و شمال کشور.

^۲ این تبصره به موجب بند (۲) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اضافه شده است.

ماده ۳- در تمامی قراردادهایی که بر اساس این تصویب‌نامه منعقد می‌گردند، اصول زیر حاکم می‌باشد:

الف - اعمال حق حاکمیت و مالکیت عمومی بر کلیه منابع و ذخایر نفت و گاز طبیعی کشور از طریق وزارت نفت به نمایندگی از طرف جمهوری اسلامی ایران.

ب - عدم تضمین تعهدات ایجاد شده در قرارداد توسط دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک‌های دولتی.

پ - منوط کردن بازپرداخت کلیه هزینه‌های مستقیم، غیرمستقیم، هزینه های تأمین مالی و هزینه‌های بهره برداری و پرداخت دستمزد طبق قرارداد از طریق تخصیص بخشی (به ترتیب مقرر در بند (پ) ماده (۶) این تصویب‌نامه) از محصولات اضافی میدان یا عواید حاصل از اجرای قرارداد بر پایه قیمت روز فروش محصول. تشخیص پرداخت به پیمانکار از طریق تحویل محصول میدان یا مخزن یا عواید آن به جای محصول (تا پایان باز پرداخت/پرداخت مطالبات پیمانکار) با شرکت ملی نفت ایران می‌باشد.

ت - کلیه مخاطرات، ریسک‌ها و هزینه ها در صورت عدم کشف میدان یا مخزن تجاری بر عهده طرف دوم قرارداد می‌باشد.

ریسک‌های عدم دستیابی به اهداف مورد نظر قراردادی یا ناکافی بودن محصول میدان یا مخزن برای استهلاک تعهدات مالی ایجاد شده بر عهده طرف دوم قرارداد می‌باشد.

تبصره - در صورت عدم کفایت میزان تولید تخصیص داده شده برای پرداخت یا بازپرداخت مطالبات تأییدشده پیمانکار در دوره قرارداد، هزینه‌های بازپرداخت نشده و دستمزد متعلقه پرداخت نشده در دوره طولانی‌تری که در قرارداد تعریف خواهد شد، از همان مخزن و در سقف مقرر در بند (پ) ماده (۶) این تصویب‌نامه حسب مورد بازپرداخت یا پرداخت می‌گردد.

ث - پذیرش دستمزد متناسب با شرایط هر طرح با هدف تأمین نرخ بازگشت سرمایه مورد انتظار منطقی، جبران ریسک و ایجاد انگیزه برای طرف دوم قرارداد در به کارگیری روش های بهینه و فناوری‌های نوین و پیشرفته در اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری.

ج - تعهد طرف دوم قرارداد به برداشت صیانتی از مخازن نفت و گاز در طول دوره قرارداد با به کارگیری فناوری‌های نوین و پیشرفته و سرمایه‌گذاری‌های لازم از جمله اجرای طرح‌های بهبود یا افزایش ضریب بازیافت متناسب با پیچیدگی‌های میدان یا مخزن.

چ - تمام عملیات پیمانکار از تاریخ شروع قرارداد به نام و از طرف کارفرما انجام خواهد شد و کلیه اموال اعم از ساختمان ها، کالاهای، تجهیزات، چاه‌ها و تأسیسات سطح الارضی و تحت‌الارضی از همان تاریخ متعلق به کارفرما می باشد.

ح - انجام مطالعات ارزیابی زیست محیطی و رعایت مقررات و ملاحظات ایمنی، بهداشتی، زیست محیطی و اجتماعی در اجرای طرح‌ها.

خ - در صورت وقوع شرایط فورس‌ماژور (قوه قاهره) در هر کدام از دوره های توسعه و بهره‌برداری که ممکن است موجب سقوط تعهد، تعلیق یا فسخ قرارداد نیز گردد، تسویه حساب در مورد مطالباتی که پیمانکار طبق قرارداد مستحق دریافت آنها می‌باشد تا زمان رفع شرایط فورس‌ماژور معلق گردیده و پس از رفع این شرایط در چارچوب ضوابط قرارداد صورت می‌پذیرد.

د - چنانچه وزارت نفت تصمیم به کاهش سطح تولید به دلیلی جز دلایل فنی مربوط به میدان یا مخزن داشته باشد، اولویت اعمال چنین کاهش از سطح تولید میدان ها یا مخزنهایی که متعهد به بازپرداخت نیستند، می باشد و در صورتی که این تصمیم در مورد میدان یا مخزن موضوع قرارداد اتخاذ شود، نباید در بازپرداخت مطالبات سررسید شده و پرداخت دستمزد متعلقه به پیمانکار تاثیر بگذارد.

ماده ۴ - به منظور انتقال و ارتقای فناوری ملی در حوزه عملیات بالادستی نفت و اجرای طرح های بزرگ و توانمندسازی شرکت های ایرانی برای اجرای پروژه های بزرگ داخلی و نیز حضور در بازارهای منطقه ای و بین المللی، موارد زیر در قراردادهای موضوع این تصویب نامه اعمال می گردد:

الف - در هر قرارداد بر حسب شرایط شرکت / شرکت های ایرانی اکتشاف و تولید (E&P - Exploration & Production) که صلاحیت آنها طبق ضوابط و شرایطی که وزارت نفت ابلاغ می کند، به تأیید شرکت ملی نفت ایران می رسد، به عنوان شریک شرکت یا شرکت های معتبر نفتی خارجی حضور دارد/ دارند و با حضور در فرآیند اجرای قرارداد، امکان انتقال و توسعه دانش فنی و مهارت های مدیریتی و مهندسی مخزن به آنها میسر می گردد. طرف دوم قرارداد موظف به ارائه برنامه انتقال و توسعه فناوری به عنوان بخشی از برنامه مالی عملیاتی سالانه می باشد. در هر قرارداد سیاست های اجرایی و اقدامات عملیاتی برای تحقق مفاد این بند باید به عنوان پیوست فناوری قرارداد آورده شود.

تبصره ۱ - هرگاه شرکت / شرکت های ایرانی اکتشاف و تولید (E&P) صلاحیت دار ایرانی، به تشخیص وزارت نفت برای بر عهده گرفتن نقش راهبری در اجرای طرح هایی توانمند شناخته شوند، این شرکت ها می توانند با انتخاب شریک صاحب صلاحیت خارجی به ترتیبی که وزارت نفت مقرر می کند یا به طور مستقل (و در صورت نیاز با انتخاب MC و مشاور معتبر همکار)، به عقد قرارداد با شرکت ملی نفت ایران و اجرای آن با رعایت مفاد این تصویب نامه اقدام نمایند .

تبصره ۲ - طرف دوم قرارداد ملزم به اعمال بندهای انتقال و توسعه فناوری قرارداد اصلی در قراردادهای منعقد با پیمانکاران فرعی خود حسب مورد می باشد.

تبصره ۳ - جهت حمایت از شرکت های ایرانی اکتشاف و تولید، دولت در تأمین تسهیلات مالی از بانک ها برای آنها اولویت قایل خواهد شد.

تبصره ۴ - شرکتهای اکتشاف و تولید که صددرصد سهام آنها متعلق به اشخاص ایرانی می باشد و بنا بر ضرورت های عملیاتی در خارج از ایران به ثبت رسیده اند (مانند شرکتهای پتروپارس و پتروایران) با تشخیص و تأیید وزارت نفت مشمول مفاد این ماده و تبصره های آن می شوند.

ب - طرف دوم قرارداد، ملزم به حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور بر اساس قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۹۱ - و دستورالعمل ها و آیین نامه های مربوط می باشد.

^۳ این تبصره به موجب بند (۳) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اضافه شده است.

^۴ این تبصره به موجب مصوبه شماره ۳۴۸۶۲/ت/۵۴۴۰۷ هـ مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۷ هیأت وزیران اضافه شده است.

پ - طرف دوم قرارداد متعهد به استفاده حداکثری از نیروی انسانی داخلی در اجرای قرارداد و ارایه برنامه جامع آموزشی جهت ارتقای کیفی این نیروها و انجام سرمایه گذاری های لازم در قالب هزینه های مستقیم سرمایه ای برای انجام برنامه های آموزشی و تحقیقاتی از جمله ارتقا و به روزرسانی مراکز تحقیقاتی موجود و ایجاد مراکز تحقیقاتی مشترک و یا اجرای طرح های تحقیقاتی مشترک مرتبط می شود. این برنامه ها باید متناسب با عملیات (اکتشاف، ارزیابی، توسعه اولیه، توسعه آتی مشتمل بر بهبود تولید و افزایش ضریب بازیافت EGR/ EOR و IGR/IOR) با توافق شرکت ملی نفت ایران در هر مرحله از عمر مخزن با زمان بندی مشخص متناسب در هر قرارداد ارایه شود.

ت - در شرکت بهره برداری موضوع بند (الف) ماده (۱۱)، سمت های مدیریتی، حسب مورد و شرایط مورد توافق که در قرارداد خواهد آمد، چرخشی می باشد. در سازمان مدیریتی این شرکت، سمت های مدیریت اجرایی به تدریج به اتباع ایرانی واگذار می شود تا امکان انتقال دانش فنی و مهارت های مدیریتی به طرف ایرانی به خوبی میسر گردد.

ماده ۵ - قراردادهای موضوع این تصویب نامه با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر معاملات شرکت ملی نفت ایران و پس از کسب مجوزهای لازم از مراجع ذی صلاح قانونی در هر مورد توسط شرکت یاد شده با طرف دوم قرارداد منعقد می گردد.

ماده ۶ - نحوه اجرای قراردادهای موضوع این تصویب نامه به شرح زیر می باشد:

الف - شرکت ملی نفت ایران برای انجام عملیات اکتشافی در یک منطقه قراردادی و عملیات توسعه ای متعاقب آن (دسته اول قراردادها)، حداقل تعهدات اکتشافی مورد نظر خود را تعیین و با رعایت قوانین و مقررات مربوط از شرکت های معتبر و صاحب صلاحیت نفتی دعوت به ارایه پیشنهاد می نماید. برای انجام عملیات توسعه یک میدان یا مخزن کشف شده یا انجام اقدامات به منظور بهبود یا افزایش ضریب بازیافت در یک میدان یا مخزن موجود (دسته های دوم و سوم قراردادها) شرکت ملی نفت ایران، با انجام مطالعات مهندسی مخزن یک چارچوب مقدماتی برای توسعه ارایه کرده و از شرکت های معتبر و صاحب صلاحیت نفتی دعوت به ارایه پیشنهاد می نماید. چنین طرح هایی در هر دو دسته قراردادها به عنوان راهنما برای پیشنهاد دهندگان بوده و مانع از دریافت و بررسی پیشنهاد های جدید از شرکت های نفتی نمی باشد.

تبصره ۱ - عملیات توسعه میدان یا مخزن یا انجام عملیات بهبود یا افزایش ضریب بازیافت (IOR/IGR/EOR/EGR) در چارچوب برنامه توسعه به صورت مرحله بندی (پلکانی) و برای هر مرحله بر اساس نتایج حاصله از رفتار مخزن در مرحله قبل انجام می شود.

تبصره ۲ - تشخیص صلاحیت فنی و مالی شرکت های داخلی و خارجی با شرکت ملی نفت ایران خواهد بود.

ب - دستمزد پروژه (Fee) ، به یکی از ارزهای مورد قبول بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تشخیص وزارت نفت برای هر بشکه نفت اضافی در میدان ها یا مخزن های نفتی و برای هر هزار فوت مکعب استاندارد گاز یا هر بشکه میعانات گازی اضافی در میدان ها یا مخزن های گازی می باشد.

این دستمزد با توجه به بند (ث) ماده (۳) این تصویب نامه، با هدف ایجاد انگیزه برای به کارگیری روش های بهینه در اکتشاف، توسعه، تولید و بهره برداری حسب شرایط هر طرح، به صورت تابعی از عواملی نظیر سطح تولید هر میدان یا مخزن و نیز رعایت ضرایب ریسک مناطق اکتشافی، شناور بوده و متناسب با قیمت های بین المللی نفت و میعانات گازی و نیز قیمت های منطقه یا قراردادی گاز به صورت نقدی

یا تحویل محصول تعیین می شود و به قیمت روز از شروع تولید اولیه تا پایان دوره قرارداد پرداخت خواهد شد. این دستمزد (Fee) ، یکی از مبنای اصلی تعیین شرکت برنده با رعایت قوانین و مقررات مربوط می باشد.

پ - دستمزد برای تولید هر بشکه نفت از میدان ها یا مخزن های نفتی یا هر هزار فوت مکعب استاندارد گاز و هر بشکه میعانات گازی از میدان ها یا مخزن های گازی و بازپرداخت هزینه های مستقیم، هزینه های غیرمستقیم و هزینه های بهره برداری به همراه هزینه های تأمین مالی متعلقه براساس قرارداد حسب مورد جهت اجرای طرح از محل حداکثر پنجاه درصد از نفت خام یا میعانات گازی تولیدی اضافی و تا هفتاد و پنج درصد از گاز طبیعی اضافی و دیگر محصولات و یا عواید آنها بر پایه قیمت روز فروش محصول پس از رسیدن به تولید اولیه انجام می شود. پایان دوره قرارداد مانع از بازپرداخت هزینه های باقیمانده، با شرایط مندرج در قرارداد نمی گردد .

تبصره - در صورتی که بخشی از محصولات میدان های موضوع قرارداد که باید صرف بازپرداخت تعهدات یا پرداخت دستمزد به طرف دوم قرارداد شود، به تشخیص وزیر نفت برای مصرف در بازار داخل مورد نیاز باشد، شرکت ملی نفت ایران مجاز است نسبت به معاوضه (swap) آن ها اقدام نماید.

ت - در طرف دوم قرارداد، هیچ یک از اشخاص طرف قرارداد مجاز به واگذاری (Assignment) تمام یا بخشی از سهم / سهام (انتقال حقوق و تعهدات) خود در قرارداد به اشخاص دیگر، بدون موافقت شرکت ملی نفت ایران نخواهند بود.

ماده ۷ - در قراردادهای موضوع این تصویب نامه وزارت نفت مجاز است دوره قرارداد را متناسب با زمان مورد نیاز اجرای طرح ها و حداکثر به مدت بیست سال از تاریخ شروع عملیات توسعه در نظر بگیرد. در مورد طرح های پیوسته اکتشاف - توسعه و بهره برداری، دوره اکتشاف حسب مورد به دوره یادشده قرارداد اضافه می گردد.

ماده ۸ - نحوه هزینه کرد برای رسیدن به اهداف قراردادی مطابق موارد زیر می باشد:

الف - هزینه های عملیات اکتشافی یا توصیفی با استفاده از اصل حداقل تعهدات اکتشافی یا توصیفی در فرآیند تعیین طرف دوم قرارداد تعریف و تعیین می شود.

ب - هزینه ها و شرح کار عملیات اکتشافی یا توصیفی، توسعه و بهره برداری، حسب مورد بر اساس برنامه مالی عملیاتی سالیانه مصوب جهت تحقق اهداف نهایی طرح متناسب با شرایط و رفتار مخزن با توافق طرفین قرارداد تعیین می شود.

پ - در هر قرارداد طرف دوم عملیات خود را در چارچوب فرایندهای منضم به قرارداد انجام می دهد.

ت - در هر قرارداد کارگروه مشترک مدیریت قرارداد تشکیل می شود که نظارت بر کلیه عملیات طرح را بر عهده داشته و تصمیمات فنی، مالی و حقوقی در چارچوب قرارداد، واگذاری پیمان های دست دوم و نیز برنامه مالی عملیاتی سالانه را اتخاذ می نماید. مسئولیت اجرای عملیات در

^۵ این ماده به موجب بند (۴) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اصلاح شده است.

چارچوب برنامه مالی عملیاتی مصوب بر عهده طرف دوم قرارداد می‌باشد. این کارگروه از تعداد مساوی نمایندگان طرف‌های اول و دوم قرارداد با حق رای مساوی تشکیل می‌گردد. تصمیمات این کارگروه به اتفاق آرا می‌باشد و باید به تأیید مقام مجاز در شرکت ملی نفت ایران برسد.

ث - تمام عملیات اجرایی طرف دوم در چارچوب برآورد کلی طرح و نیز برنامه مالی عملیاتی سالانه مصوب و با مسئولیت و ریسک وی به انجام می‌رسد. اجرای این عملیات پس از تصویب کارگروه مشترک مدیریت و تأیید کارفرما، در چارچوب فرایندهای عملیاتی منضم به قرارداد و حسب مورد به شرکت های صاحب صلاحیت واگذار می‌شود. این نوع از قرارداد به لحاظ ماهیت آن سقف هزینه ثابت در هنگام انعقاد قرارداد نداشته و سقف باز هزینه‌های سرمایه‌ای (Open Capex) است و ارقام ابتدایی صرفاً جنبه برآوردی و پیش بینی دارد، هزینه‌های واقعی تأیید شده براساس برنامه‌های مالی عملیاتی سالانه که منطبق با رفتار میدان و شرایط بازار مصوب می‌شود، به حساب طرح منظور می‌گردد.

ج - انجام تمامی اقدامات مندرج در قرارداد (به جز مدیریت مجموعه پیمان و انجام مطالعات مهندسی مخزن) به پیمانکاران و سازندگان صاحب صلاحیت واگذار می‌گردد. انتخاب این پیمانکاران فرعی یا دست دوم طبق شیوه‌نامه‌ای که منضم به قرارداد است، توسط پیمانکار انجام و به ترتیب مقرر در بند (ت) همین ماده به تأیید کارفرما می‌رسد.

تبصره - انجام مطالعات مهندسی مخزن و هزینه های انجام این عملیات از سوی طرف دوم قرارداد به ترتیبی که در قرارداد توافق خواهد شد، قابل پذیرش بوده و به عنوان هزینه‌های مستقیم منظور می‌گردند.

ماده ۹- تمام هزینه‌های مستقیم، هزینه‌های غیرمستقیم، هزینه‌های تأمین مالی متعلقه بر اساس قرارداد (حسب مورد) و هزینه‌های بهره‌برداری طرح اعم از عملیات اکتشافی، توسعه‌ای، طرح‌های بهبود یا افزایش ضریب بازیافت از ابتدا تا انتها توسط پیمانکار تأمین و به موقع پرداخت می‌گردد.

ماده ۱۰ - نحوه بازپرداخت هزینه‌ها به شرح زیر می‌باشد:

الف - از زمان رسیدن میدان یا مخزن به تولید اولیه یا اضافی، به ترتیب توافق شده در مورد میدان‌ها یا مخزن‌های کشف شده و میدان‌ها یا مخزن‌های در حال تولید، بازپرداخت هزینه های مستقیم سرمایه‌ای، هزینه‌های غیرمستقیم و هزینه‌های تأمین مالی قراردادی (حسب مورد) طبق دوره تعیین شده در قرارداد، محاسبه، تقسیط و بازپرداخت می‌شود.

ب - هزینه‌های بهره‌برداری و هزینه‌های غیرمستقیم دوره بهره‌برداری از شروع تولید اولیه به صورت جاری محاسبه و بازپرداخت می‌گردد. همچنین پرداخت دستمزد متعلقه به پیمانکار نیز طبق شرایط مندرج در قرارداد از همان زمان آغاز می‌شود.

پ - کلیه پرداخت های مندرج در بندهای (الف) و (ب) این ماده از محل منابع موضوع بند (پ) ماده (۶) از محصولات یا عواید حاصل از تولیدات مخزن یا میدان موضوع قرارداد، به قیمت روز یا به صورت نقدی در سررسیدها به پیمانکار تحویل یا پرداخت می‌شود.

ماده ۱۱- بهره‌برداری از طرح‌های قراردادهای موضوع این تصویب‌نامه مطابق بندهای زیر می‌باشد:

الف - از زمان شروع بهره‌برداری در مورد طرح‌های توسعه میدان‌های کشف شده یا به نتیجه رسیدن تولید اضافی ناشی از عملیات پیمانکار در طرح‌های بهبود (IGR/ IOR) یا افزایش ضریب بازیافت (EGR/EOR)، تولید و بهره‌برداری از تأسیسات به نحوی که در قرارداد توافق می‌شود، با حفظ مسئولیت‌های طرف دوم قرارداد، توسط شرکتی ایرانی (که از نظر صلاحیت حرفه‌ای به تأیید کارفرما می‌رسد)، انجام می‌گردد.

تبصره - در مورد میدان‌ها یا مخزن‌های در حال تولید و بهره‌برداری، در صورتی که طرف اول برای مرحله بهره‌برداری، انجام عملیات بهره‌برداری را با مشارکت یکی از شرکت‌های تابعه خود ضروری دانسته و این موضوع به تأیید وزارت نفت نیز برسد، بین طرف دوم قرارداد و شرکت تابعه شرکت ملی نفت ایران یک موافقتنامه عملیاتی مشترک امضا می‌شود. این عملیات با حفظ مسئولیت پشتیبانی و نظارت کامل فنی، مالی، حقوقی و تخصصی طرف دوم قرارداد، همراه با تأمین تجهیزات، قطعات و مواد مصرفی لازم توسط وی، به صورت مشترک انجام می‌شود. شرکت تابعه ذی‌ربط موظف است در بهره‌برداری از تأسیسات موضوع قرارداد، کلیه دستورالعمل‌های فنی، حرفه‌ای و برنامه‌های عملیاتی طرف دوم قرارداد را که به تأیید شرکت ملی نفت ایران رسیده است، رعایت و اجرا نماید.

ب - هزینه‌های بهره‌برداری براساس برنامه مالی عملیاتی سالانه تعیین و توسط پیمانکار پرداخت و از محل منابع ناشی از تولید نفت، گاز یا میعانات گازی و دیگر محصولات تولیدی میدان یا مخزن به ترتیب مقرر در این تصویب‌نامه بازپرداخت می‌گردد.

پ - پیمانکار در دوره بهره‌برداری ضمن این که موظف به انجام تعهدات خود به موجب قرارداد توسعه، بهبود یا افزایش ضریب بازیافت میدان یا مخزن می‌باشد، مکلف است با توجه به اطلاعاتی که از حضور در بهره‌برداری میدان کسب می‌کند و در پی آن با انجام مطالعات لازم برای اصلاح طرح توسعه و در صورت نیاز، به ارایه پیشنهاد طرح‌های اصلاحی با هدف حفظ ظرفیت، بهبود یا افزایش بازیافت نفت یا گاز از میدان یا مخزن بپردازد. در صورتی که کارفرما این طرح‌ها را تصویب نماید، با اعمال همان روش‌ها و شیوه‌ها و شرایط موجود در قرارداد اصلی این طرح‌ها نیز با انجام اصلاحات در برآورد هزینه‌ها، زمان‌بندی قرارداد، دستمزد مربوط و نیز با منظور نمودن هزینه‌های مربوط در برنامه مالی عملیاتی سالانه طرح به اجرا در می‌آید.

ت - در جریان بهره‌برداری، هرگونه اجرای طرح جدید در منطقه قراردادی باید به تصویب کارفرما برسد و طرف دوم قرارداد طبق قرارداد موظف به بهره‌برداری با بهترین شیوه‌های متعارف کار در صنعت جهانی نفت با تشخیص وزارت نفت از کلیه تأسیساتی است که طبق مقررات همین ماده برای بهره‌برداری در اختیار وی قرار می‌گیرد.

ث^۶ - نفت، گاز یا میعانات گازی و دیگر مواد موجود در مخازن موضوع قرارداد کلاً متعلق به جمهوری اسلامی ایران است. همچنین اعمال حقوق مالکانه در خصوص نفت، گاز یا میعانات گازی و نیز هرگونه فرآورده جانبی حاصله از تولید بر عهده کارفرما می‌باشد.

ج - در صورت نیاز به انجام تعمیرات اساسی تجهیزات یا ورود مجدد به چاه‌ها و انجام تعمیرات در آنها (Work Over) یا هرگونه عملیات مربوط به حفظ و نگهداری تجهیزات و تأسیسات، این عملیات با مجوز کارفرما توسط و با هزینه طرف دوم قرارداد انجام شده و بازپرداخت آن از محل درآمدهای حاصل از نفت اضافی تولیدی میدان یا مخزن به علاوه هزینه تأمین مالی به میزان توافق شده در قرارداد بازپرداخت می‌گردد.

^۶ این بند به موجب بند (۵) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اصلاح شده است.

ماده ۱۲ _ به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود در صورت ضرورت پس از اخذ مجوز موردی از وزیر نفت، با رعایت ماده (۱) (جز بند (ظ) این ماده)، ماده (۳) (جز بند (ث) این ماده) تبصره (۲) بند (الف) و بندهای (ب) و (پ) ماده (۴)، ماده (۵)، تبصره ذیل بند (پ) ماده (۶) و مواد (۸)، (۹) و (۱۰) نسبت به عقد قرارداد بیع متقابل برای توسعه میدان یا مخزن کشف شده و توسعه نیافته اقدام نماید. در این قراردادها شرکت ملی نفت ایران مجاز است با رعایت مفاد بند (پ) ماده (۶) نسبت به بازپرداخت هزینه های مستقیم، هزینه های غیرمستقیم به همراه هزینه های تأمین مالی و نیز پرداخت حق الزحمه (Remuneration) متعلقه به طرف دوم قرارداد به روال معمول در قراردادهای منعقد شده، در جدول زمانی توافق شده در قرارداد اقدام نماید.

ماده ۱۳ _ پیش از تحویل اطلاعات مخازن نفت و گاز به شرکت های طرف مذاکره با شرکت ملی نفت ایران و یا شرکت هایی که مایل به حضور در مناقصه های مربوط به اجرای طرح های موضوع این تصویب نامه می باشند (و صلاحیت اولیه ایشان به تأیید شرکت ملی نفت ایران رسیده)، این شرکت ها باید، سند رازداری و حفظ محرمانگی (Confidentiality Agreement) این اطلاعات را به امضا برسانند و طی آن متعهد شوند که مدیران، کارکنان، کارشناسان و دیگر افراد ذیربط شرکت امضاکننده سند مذکور و نیز شرکت های تابعه آن که حسب ضرورت باید بدین اطلاعات دسترسی داشته باشند، اطلاعات دریافتی را مطابق با مفاد سند یادشده به شکل کاملاً محرمانه نگاه خواهند داشت و بدون مجوز شرکت ملی نفت ایران (و ترتیباتی که در سند یاد شده مشخص می شود)، این اطلاعات را در اختیار هیچ شخص ثالثی قرار نخواهند داد و هرگاه مشخص شود که این اطلاعات به صورت غیرمجاز در اختیار اشخاصی قرار گرفته، طرف مقابل در برابر شرکت ملی نفت ایران، ملزم به جبران خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات موضوع سند رازداری و حفظ محرمانگی خواهد بود.

ماده ۱۴ _ در تنظیم متن هر قرارداد و پیوست های آن ، علاوه بر مراعات مواردی که به صراحت در این تصویب نامه بدانها اشاره شده، باید حقوق، تعهدات و مسئولیت های طرفین قرارداد در زمینه های مختلف مانند فرآیند حسابداری و حسابرسی، روش انجام پرداخت یا بازپرداخت مالی، بازرسی فنی، تعمیر و نگهداری، روش های اندازه گیری تولید، آموزش نیروی انسانی، سلامت، ایمنی و محیط زیست، واردات و صادرات، بیمه، محرمانگی، شرایط خاتمه و فسخ قرارداد، فورس ماژور، رهاسازی منطقه قراردادی، نحوه حل و فصل اختلافات و زبان قرارداد نیز به روشنی در متون یاد شده تعریف و مشخص گردد.

ماده ۱۵^۷ _ قراردادهایی مشمول مقررات این تصویب نامه می باشند که به طور مشخص مسئولیت عملکرد مخزن در دوره بهره برداری و به تبع آن بازپرداخت هزینه های طرف دوم قرارداد و پرداخت دستمزد و نسبت به قراردادهای بیع متقابل حق الزحمه به طرف دوم قرارداد منوط به میزان موفقیت وی در تولید نفت و گاز می شود. لذا قراردادهایی که حسب نیازها و ضرورت های عملیاتی توسط شرکت ملی نفت ایران برای اکتشاف، نگهداشت تولید و یا دیگر عملیات نفتی که منجر به توسعه میدان ها یا مخزن ها و یا افزایش بازیافت از مخازن با شرکت های خدماتی نفتی (OSC) (مانند شرکت های حفاری) و یا پیمانکاران ساخت و نصب (EPC/E&C) و دیگر عرضه کنندگان کالاها و خدمات مورد نیاز منعقد می شود (اعم از این که پرداخت های به ایشان به صورت نقدی و یا همراه با تأمین مالی مانند قراردادهای مهندسی، تدارک کالا، ساخت، نصب و تأمین مالی (EPCF) باشد)، کماکان تابع مقررات مربوط به خود بوده و مشمول این تصویب نامه نمی باشند.

ماده ۱۶ - این تصویب نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۱۰۴۰۸۹/ت/۵۲۴۴۵ هـ مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۱ می شود.

^۷ این ماده به موجب بند (۶) مصوبه شماره ۶۹۹۷۸/ت/۵۳۴۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۰ هیأت وزیران اصلاح شده است.